

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
: : învoială : :

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

O audiență istorică

O pagină aproape întreagă a numărului dela 6 Decembrie c. al ziarului „L'Osservatore Romano“, descrie audiența solemnă din prezidiu, când Sf. Părinte a primit pe Suveranii Italiei: Regele Victor Emanuel al III-lea și Regina Elena.

Ziarul Vaticanului raportează amănunțit despre tot ce s'a petrecut în cursul acestei vizite. Noi n'avem spațiul necesar pentru a putea înregistra toate amănunțele, dar reținem că Maiestățile Lor au fost primite de Papa în sala Tronului mic, unde s'au întreținut timp de aproape o jumătate de oră. În acest răstimp s'a făcut și un schimb de daruri din cele mai prețioase. Regele Italiei a oferit Papei două vechi obiecte de artă ale casei Savoia, și anume o minunată cruce pectorală și un crucifix de lemn acoperit cu pietre scumpe, având la mijloc un Hrist în aur, la picioare cu mici statuete, reprezentând pe Preasfânta Fecioară și pe sf. Ioan. Papa, la rândul său, a donat Regelui o casetă de lemn prețios, conținând patru volume despre „Medaliile Vaticanului“, precum și o serie de medalii comemorând al VIII-lea an al Pontificatului său. M. Sa Regina a primit un splendid mozaic, și un rozar de aur cu pietre prețioase.

Mai reținem apoi, pentru importanța lor deosebită, cuvintele adresate Suveranilor italieni din partea guvernatorului Camil Serafini, care a spus următoarele: „Maiestăți — În calitatea mea de guvernator al Statului Cetatea Vaticanului am preatnalta onoare de-a prezenta Maiestăților Voastre, în numele augustului meu Suveran, Sfinția Sa Domnul Nostru Papa Pius al XI-lea, salutul de bun sosir la confinurile noului Stat și de a saluta în vizita Voastră încoronarea unor fapte din cele mai fericite și auspiciul celor mai bune lucruri din viitor“.

Cuvintele acestea ale guvernatorului noului Stat papal sunt singurele cari se cunosc din tot ce s'a vorbit în cursul vizitei Suveranilor italieni. Dar ele ajung, pentru că pun în cea mai deplină lumină rostul și importanța acestei audiențe istorice. Soluționarea așanumitei „Chestiuni romane“, atinsă prin pactul cunoscut dela 11 Februarie c. și mai ales concordatul italian ce i-a urmat, au ridicat — să sperăm pentru totdeauna — piatra de sminteață a ultimilor 59 ani dela ocuparea Romei papale prin trupele Italiei unite. Iar vizita de acum la Vatican a Suveranilor acestei Italiei au încoronat o operă menită a da regatului italian o nouă vigoare, iar Sfântului Scaun o satisfacție din cele mai firești și mai bine meritate.

Edră de a vedea în audiența solemnă dela 5 Decembrie — urmată a treia zi, în 7 Decembrie de vizita principelui moștenitor Umberto — o nouă Canossa, va trebui să admită totuși oricine, că evenimentele din acest an jubilar, încoronate de aceste vizite, constituie pentru Sf. Scaun al Romei o biruință din cele mai frumoase, în care se evidențiază, odată mai mult, cuvântul Mântuitorului, că: „Portae inferi non praevalerunt!“

Pe alte căi

Nouii contribuțiuni în cauza controlului — Forma și fondul problemei despre evoluția noastră religioasă — Intre controlori și misionari

de IOAN RINEA, preot

I.

În legătură cu problema unei mai intense vieți religioase, s'a atins și s'a discutat, cum era și firesc, și chestiunea controlului în biserică. Dar cuvântul, care a găsit cu cale a face așa zicând „lauda controlului“, în arderea lui de a da o promptă și precisă deslegare acestei probleme, s'a lăsat sedus de iluzia unei fericite inspirații a momentului și a alunecat în afirmațiuni precipitate și exagerate, concretizând chiar într'o ecuație matematică efectele miraculoase, ce le-ar avea controlul. Am relevat exagerarea. Cum însă s'a pledat din nou cauza controlului („Unirea“, Nrii 33 și 40), mă simt dator a reveni și eu asupra afirmațiunilor mai recente, cu tot riscul de a deveni plictisitor și a banaliza deplin subiectul acesta mult discutat. Fac acest lucru întâiu, fiindcă mi-se pare că-i păcat a lăsa să se potmolească marea problemă a evoluției noastre religioase în discuția unui simplu formalism cu aspect birocratic, și în locul al doilea, fiindcă sunt convins că numai din ciocnirea ideilor opuse va țâșni cândva scânteele adevărului, care ne va mântui.

Nu se pune dela sine, în genere și principial, întrebarea: Capabil este oare controlul a ridica nivelul vieții noastre religioase, așa cum se pretinde, ori pentru aceasta va trebui să recurgem la un alt mijloc mai eficace?

Controlul, în sine, e verificarea materială, dacă un lucru s'a executat în realitate conform unor norme principiale bine stabilite. Din definiția aceasta rezultă, că controlul e la el acasă în domeniul tuturor științelor pozitive, unde acele cauze produc în acele împrejurări totdeauna acele efecte. Așa în fizică, mecanică, chimie.

Se schimbă, însă, situația îndată ce ne coborâm pe terenul acțiunilor omenești. Aici trebuie să distingem două feluri de acțiuni sau lucrări omenești.

Imensa majoritate a acțiunilor omenești, acțiuni ce izvorăsc din nevoia subsistenței materiale a individului și a societății, sunt de așa natură că, în chip normal, toți le pot îndeplini cu puterile lor firești. Totuși, fiindcă se poate întâmpla ca omul, ca ființă liberă, fie din orice motiv, să nu-și facă corect datoria în serviciul ce s'a angajat să-l îndeplinească bine, — controlul se impune dela sine ca util și necesar în chip absolut, spre a preveni pagubele ce le aduce cu sine neîmplinirea datorinței. Controlul are aici rolul unui corectiv constringent și indispensabil al imperfecțiunii morale a omului, căci prea mare va fi numărul

acelora, cari își fac datoria de teama ca nu cumva un control să-i lase muritori de foame pe drumuri, ori apoi ca să evite rigourile Codului penal și să nu fie scoși din rândul oamenilor cu faimă bună; și iarăș prea mic va fi numărul acelora cari își fac datoria sub impulsul unui sentiment moral, ori al imperativului categoric al datorinței. Și infim va fi numărul celor ce și fac datorința din dragoste față de lucru. Aceștia n'au lipsă de control, iar lucrările prestate de ei se resimt de sufletul ce s'a depus în ele: sunt de o calitate superioară.

Avem apoi o a doua clasă a lucrărilor omenești, lucrări ce ies din cadrul ocupațiilor sociale, fiindcă izvorăsc, mai mult sau exclusiv, din aspirațiunile înalte și ideale ale sufletului omenească. Cea mai înaltă formă a acestora o prezintă viața religioasă. Savantul ce-și macină viața zi de zi în cercetări științifice de laborator, sora de caritate ce-și ofilește anii tinereții ei înfloritoare în nopțile de veghe la căpătâiul bolnavului din spital, misionarul ce desbrăcat de tot ce-i pământesc ia drumul primejdios al convertirii la Isus a triburilor celei mai întunecate Africe, ori apoi episcopul Prohászka, care a preferat să schimbe strălucirea tronului episcopesc cu umilul scaun al mărturisirii, cu modesta masă de scris și cu amvonul bisericii, ca să cadă chiar în locul datoriei, toți aceștia n'au adus și nu aduc cu atâta eroism cea mai sublimă jertfă omenească — aceea a jertfirii vieții — din motive omenești, ori că la aceasta i-ar fi obligat vre-o lege sau datorință omenească. Nu, faptele lor nu-s „serviciu comandat“, ci ele izbucnesc spontan, liber și irezistibil din adâncimile insondabile ale unor suflete alese, cari simt o necesitate lăuntrică spre a se dăruii generos lui Dumnezeu și semenilor lor. Acestea sunt sufletele atinse de adierea grației divine, iar operele lor nu se pot măsura cu măsuri omenești: sunt imponderabile ca spiritul și adânci ca existența. Acestea sunt acele suflete cari dotate cu o rară senzibilitate mistică simt sau cunosc instinctiv prin intuiție — cum se exprimă ilustrul filozof francez H. Bergson — turburătoarele realități metafizice ale existenței și gravitează înspre ele cu setea Psalmistului („Sufletul meu e cătră Tine ca un pământ fără de apă“, ps. 143) și cu chinuitoarea neliniște a sfântului Augustin („Tu nos fecisti ad Te et cor nostrum inquietum est, donec requiescat în Te“. Confessiones lib. I. cap. 1.), iar operele lor sunt respirația vieții veșnice în vremelnicia acestei vieți pământești...

Aceste două feluri de lucrări omenești, însă, nu numai că se deosebesc, dar prin însăși firea și motivele lor se situează chiar la antipodii acțiunilor omenești. Dacă în acestea din urmă pulsează liber și intens însăși viața cea necuprinsă cu toată exuberanța ei caldă și vie, cele dintâi ocupațiuni omenești nu prea depășesc ritualul unui formalism rece, care mănuește materia, cântărește greutatea, măsoară dimensiunile, exprimă raporturi, calculează cu cifre și constată realități. Aici avem corpul, materia, cantitatea, cifrele, forma, cadrul, efemerul și mărginitul, iar dincolo spiritul, avântul, fondul, eternul și nemărginitul. Și aceste două feluri de lucrări omenești, ce contrastează, sunt cărmuite de legi aparte, ce nu pot fi aplicabile ambelor lucrări. Altele sunt adecă legile logicii reci, care are la bază realitatea simțurilor și altele sunt legile psihologice ce conduc viața sufletească, legi ale căror elemente sunt imponderabile și insesizabile simțurilor și raționamentelor formaliste.

Prin urmare metodele și măsurile reale, ce mișcă și regulează așa de sigur și de eficiente viața cotidiană, principal nu pot fi aplicabile actelor omenești, cari privesc viața sub unghiul eternității. Și dacă omul totuși le va aplica — împins la aceasta de o irezistibilă ispită de a cataloga și sistematiza totul în cadrele și tiparele științei sale reci și seci — să nu ne facem iluzii: formalismul și rutina lui oficială se va mișca numai la suprafața lucrurilor, nu va putea coborî în adâncimi să înțeleagă viața sufletului ce caută pe Dumnezeu, necum să o poată anima. Aceasta pentru că viața nu se lasă și nici nu poate fi strânsă în cămașa de forță a nici unui formalism birocratic și îndrumată, după plac, de acesta, chie-me-se el chiar și control. Viața numai viața poate naște, și mai multă viață numai fiacărui arzătoare a unei vieți ce se consumă în dragostea lui Dumnezeu, poate trezi și comunica.

Totul este să facem delimitarea necesară între fond și formă.

Noua împărțire administrativă a țării. Terminându-se lucrările comisiei însărcinate cu aplicarea noii legi pentru reforma administrativă, un consiliu de miniștri din săptămâna trecută a hotărât în chestie următoarea împărțire a țării pe directorate:

1. **Directoratul București** va avea județele: Argeș, Mușcel, Dâmbovița, Prahova, Buzău, R.-Sărat, Putna, Teleorman, Vlașca, Ilfov, Ialomița, Constanța, Tulcea, Brăila, Dorostor și Caliacra.

2. **Directoratul Chișinău** se va compune din județele: Hotin, Bălți, Lapușna, Soroca, Orhei, Tghine, Cetatea-Albă, Ismail și Cahul.

3. **Directoratul Cluj** va obține județele: Alba, B-hor, Brașov, Cluj, Făgăraș, Huedoara, Maramureș, Mureș, Năsău, Odoheiu, Salaj, Satu-Mare, Sibiu, Someș, Târnava-Mare, Târnava Mică, Trei-Seane și Turda.

4. **Directoratul Cernăuți** va avea județele: Bala (fost Fălticeni), Câmpulung, Cernăuți, Dorohoi, Radauți, Storojineț și Suceava.

5. **Directoratul Craiova** se va compune din județele: Dolj, Gorj, Mehedinți, Romaneti, Valcea și Olt.

6. **Directoratul Iași** va avea județele: Bacău, Botoșani, Fălciu, Iași, Neamț, Roman, Tecuci, Tutova, Vaslui și Covurlui.

7. **Directoratul Timișoara**, în sfârșit, va obține județele: Arad, Caraș, Severin, Timiș și Torontal.

În legătură mai amintim, că după noua împărțire țara va avea 20 municipii, 151 orașe, 100 comune suburbane, 4846 comune rurale, între cari 995 cu mai multe sate (în Ardeal dintre ele 117) și restul (3851) cu câte un singur sat (în Ardeal 3736). Dintre acestea pe județul nostru al *Târnavei Mici* cad: 1 comună urbană de reședință (Blajul), 2 comune urbane (Dieci-Sân-Martin și Dumbrăveni) și 134 comune rurale, formate dintr'un singur sat.

Tot aici amintim, în legătură că dintre comunele cari au aparținut până acum acestui județ: Jacul trece la Târnava mare, iar Gâm-

buț și Medveș trece la Alba. În schimb circumscriptia teritorială a Târnavei mici primește comuna Șaroșul dela Târnava mare și Oenișoara dela județul Alba.

Noua împărțire intră în vigoare pe ziua de 1 Ianuarie 1930.

Din via Domnului

Preoțimea așteaptă reparația „Culturii Creștine”

Suntem trimiși ca sămânța bună — în agrul sufletelor; cu misiune și jurisdicție, ca să adunăm ocea risipite și să clădim trupul mistic al Domnului aducând sufletele „miros de bunămirează”. Taria noastră este focul credinței și arma cuvântului evangheliei, ajutați de puterea ordului: fă-ți datoriat!

În luptele vieții focul credinței încet cu încet se stinge; cuvântul adevărului încet cu încet își pierde sonoritatea și la cei mai mulți din noi rămâne darul preoției: și, Doamne, câți investiți cu această taină, începând cu Iscariotul, au fost scandal și peire pentru mulți!

Fără a-ne îngriji să ardă mereu focul credinței, fără taria cuvântului evangheliei, „sufletele noastre se ardentuesc” și pastoriții vor vedea că suntem funcționari ca și alții, grijind mai mult de a semna „condica de prezentă”. „În chipul acesta nu vor putea găti locaș Domnului în inimile lor, ci vor fi sfârâmați ca un lemn putred”, zice sf. Vasile Marele despre atari preoți, în povețele către fiii săi sufletești.

Aspră judecată, de care cu greu putem scăpa. Ca să ne ținem mereu aprinsă fiacărui credinței și mereu să putem propovădui cuvântul evangheliei, avem multă lipsă de lectură teologică și ascetică.

Lectură în satul Gorgoana, având doar manualele de teologie; cu puzderia de copii lângă tine; cu gospodăria deranjată ca la „domni”; servitori cari fură vremea; cheltueli zilnici, cari îți întrec venitele; necunoscând alte limbi!

Și totuși trebuie să facem lectură!

De unde? Păr. D. Neda în câteva rân-

Foia „Unirii”

Pastoralia

— Gânduri, la care face să ne oprim —

de prof. DUMITRU NEDA

III.

3. *Păstorul cel bun se îngrijește de pășune cât mai bună pe seama oilor sale*¹⁾.

Pastoralia-i dragoste și dragostea nu caută ale sale (1 Cor. 13, 5). Vita pastorum vigilia, vorba sf. Gregoriu Marele (604). Din zorii zilei și până'n seară, grija oilor nu-i dă răgaz de odihnă. Păstorul e cel dintâiu la sculat și cel din urmă la culcat. El deschide ușa staulului, glasul lui îl ascultă turma; el arată căile ce duc la pășune, el știe unde-i pășunea cea mai potrivită, iarba cea mai sănătoasă, poienile cele mai umbroase, izvoarele cele mai răcoroase. Și-i totdeauna în fruntea oilor sale, iar acestea merg după dânsul (Io. 10, 4). Umbrele însoririi lasate, îngrijorarea sa crește, căci știe că potrivnicul așteaptă (1 Petr. 5, 8), cu gând să înghită turma nestrăjită. Câte temeri, câte alergări, câte oboseli și jertfe dureroase nu-i prilejese apoi oilor rătăcite și cele îmbolnăvite.

Cu adevărat greu lucru este a fi păstor bun și mare suflet trebuie spre așa ceva! Și

¹⁾ Cf. *Cornelii a Lapide*: Commentaria in quattuor Evangelia (ed. Padovani). Augustae Taurinorum. 1922, vol. IV. pag. 265.

o inimă plină de multă-mulț dragoste. Năimiții nici când nu vor înțelege cuvântul acesta, nefiindu-le lor grijă de oi, ci de căpătuală. Câți sunt ai lui Hostos însă știu eu toții că pentru a fi slugi vrednice de mai marele păstorilor (1 Petr. 5, 4), ce n'a pregetat a se lipsi (ἐξουθεν = a se goi) de majestatea dumnezeirii, când cu întromenirea sa (Fil. 2, 7), numai să poată veni într'ajutor neamului omenească picat în robia celui rău, preoții trebuie să fie în stare de-a aduce orice jertfă, chiar de-ar fi vorba de viață, nu numai de pungă și comoditate. Menirea lor este să fie focare de lumină, de dragoste și de viață pentru turma cuvântătoare²⁾. Dar cum: nemo dat quod non habet, toate acestea, și cu deosebire dragostea, care-i mai mare decât toate (1 Cor. 13), e neapărat de lipsă să prisosească în orice inimă apostolico-pastorală cu inventivitatea ei extraordinară, cu osârdia ei neostenită, cu întretul ei caracter de: universală, marimimoasă și operantă, cum o prinde Card. Mercier, întemeiat pe sf. Toma de Aquino, într'una din clasițele-i conferințe spirituale³⁾.

Dragostea, dacă-i adevărată, trebuie să cuprindă pe toți și pe toate. Și mai întâiu copiii: obiectul de predicație al iubirii Mântuitorului. Simplitatea, candoarea, uitarea de sine a celor mici sunt tot atâtea calități de

²⁾ Cf. *Herb. Card. Vaughan*: Der junge Priester Freiburg i. Breisgau, 1911 pag. 23-27. (Trad. Dr. M. Höhler).

³⁾ *Ios. Card. Mercier*: La vie intérieure. Louvain. 1927. pag. 249-293. Celea ce urmează redau, în linii mari, ideile acestui ilustru păstor sufletesc.

primordială însemnătate ale sufletului creștin. *Catehesea* cuminte, conștie, serioasă, e fapta cea mai mare, cea mai bună, a preotului. La vârsta de zece ani poți fi sfânt. Piu X, lăsând pruncii să se apropie din bună vreme de euharisticul Isus, a dovedit că înțelege de minime șoapta Duhului Sfânt privitor la cel mai potrivit leac împotriva bolilor veacului. *Sufletele celor mici trebuie respectate!*

Dar nici lumea sufletească cea atât de primejdută și adesea atât de involburată, a tineretului — *junișani și felișcane* —, nu-i iertat să fie străină preotului, ca un fel de terra incognita, a cărei soarte nu-l interesează, nu-l pasionează.

Învățcelul care se culcase la cina cea de taină pe pieptul Răscumpărătorului, vadește și la bătrânețele sale preocupare părintească de tineret: „Saris'am vouă, tinerilor, pentru că voi sunteți tari și cuvântul lui Dumnezeu petrece întru voi și voi ați biruit pe cel viclean” (1 Io. 2, 14).

Problema e și azi aceeași și îndatorirea pastorală, la fel: S'avem un tineret viguros, tare, duhovnicețel! Desfrăul și beutura tocesc și macină energiile tinerești. Căile pierzării: jocurile indecente, cabareurile, teatrul, moda necuviincioasă, cinematograful, romanele pasionale și peste tot beletristica sensuală, șezătorile nesupravegiate dela sate ș. a.

Sluga lui Hristos să-și câștige încrederea inimilor tinere și să vegheze — alături cu părinții — asupra pașilor lor, dându-le, data ocazională, îndrumări sănătoase, punându-le în mâini produse literare într'adevăr valoroase și

duri publicate în „Unirea“ din a.c. ne face un aspru rechizitoriul *Ne-ar sili să ne apucăm la bătrânețe să învățăm limbi străine și să ne procurăm cărți teologice*, din cari 2—3 volume costă Lei 1000. Cine nu apreciază buna intenție a păr. Neda? Cine nu ar dori să aiba această posibilitate?

Dar sfatul ce-l dă este al unui ecilbatar, care deși la sate (a fost) tot ce a putut câștiga a dat pe puzderia de cărți și azi la Sf. Sa mulți autori celebri în latinește, nemtește, franțuzește și italienește se însirue pe rafturile

Pe aceștia noi cei cu familii grele și cu mai puțină pregătire teologică și de limbi, cu toată bunăvoința nu-i putem mobiliza — nici parțial! Și atunci ar fi să rămânem osândiți lemne putrede?

Nu! Păr. Neda azi e în Blaj. Și în Blaj avem o frumoasă pleiadă de cărturari, cari ar face cinste oricărei biserici. Avem oameni versați în toate științele teologice și acești oameni își irotesc puterile pe alte țărâmurii — și se pare că uită că au și alte îndatoriri!

Revista „Cultura Creștină“, care a făcut atâtea cinste bisericii și nouă ne-a fost de un neprețuit folos s'a îngropat... în valurile politice. Inghijitorii ei de ieri-alaltăieri nu și pot da seama ce pagubă ne-au făcut, sistând această revistă, în care aveam la îndemână, într-o limbă din cea mai aleasă, atâtea cunoștințe și ramuri teologice! Sunt și alte reviste și atâtea biblioteci la Lugoj, Gherla, Oradea, dar o pagină din „Cultura Creștină“ ne da mai multă hrană decât o „bibliotecă“ întreagă, ori o revistă de azi în anul întreg!*)

Sunt la Academia de teologie din Blaj catedre noi: Patristica și Filozofia, de cari studii cei mai vechi nu am avut parte; de ce nu ar putea apărea din nou această revistă complectată cu aceste ramuri? Cu puțină bunăvoință: osteneala celor din centru și jertfa bănească a noastră am avea la îndemână un

*) Autorul face aici — probabil intenționat, pentru a îndemna și mai mult la lucru — puțină exagerare.
N. R.

far, care nu ne-ar lăsa în întuneric, și din paginile „C. C.“ am putea foarte mult să ne înocim și întarim credința și știința.

Copiii cer pâine și nu are cine s'o frângă! Biserica fără o preoție luminată și plină de credință nu va progresa — și toate palatele și instituțiile mai nou ridicate nu valorează cât o pleiadă de preoți formați și susținuți în spiritul lui Hristos!

Avem la foarte mare măsură „facultatea“ de a uita și în și mai mare măsură o altă facultate, și mai tristă, de a ne răci în celea sufletesti și de-a ne împrietini cu spiritul veacului acestuia!

Păr. Neda! Cred că ți-am dat răspunsul, nu al meu, ci al celei mai mari părți al celor din cura animarum: *In loc de a ne învinovăți, Te rugăm și Vă rugăm, pe toți cei capabili, puneți-Vă pe muncă și ne dați hrana sufletească, cerută azi de toată preoțimea: bună și mult săteptată revistă „Cultura Creștină“, renăscută, tinăra și mărită.*

Pr. Ion Belu

Aiurea și la noi. Numărul dela 6 Decembrie c. al ziarului „Neamul Românesc“ are sub titlul: „In ceasul plimbărilor noastre“ următoarele șire ale d. N. Iorga, sosit de curând dintr'un drum de apostolie la Barcelona:

Vuiess supt ferestile mele la Barcelona automobilele dintre care nici unul nu e de petrecere, ci toate se grăbesc spre un scop: scopul muncii naționale.

Trec supt ferestile mele mii și mii de oameni, vorbind, glumind, cu o decență perfectă și, cu toate că e vremea închiderii magazinelor și fabricilor, în acelaș ritm ca al mergerii la lucru dimineața, la lucrul pentru ei, la lucrul pentru nație, la sfântul lucru care e câștig și care e bucurie.

Exact la acelaș ceas, Calea Victoriei geme de lume. Abia pot trece trăsurile. Un mers legănat, lent, obosit. *O deflare de inutilități sociale în paguba muncii naționale.*

Exact la acelaș ceas...

Știri mărunte

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit asesori consistoriali pe păr. *Dr. Coriolan Pop-Lupu* și pe păr. *Dr. Augustin Tatar*, ambii profesori la Academia de teologie.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit protopopi onorari pe păr. *Iuliu Papp*, paroh în Eriu-Metențiu, pe păr. *Ioan Trușășu*, paroh în Acăș și pe păr. *Alexandru Filip*, paroh în Badou; pe păr. *Victor Pașca* l-a numit paroh la Teolțiu, pe păr. *Flavin Serbac* adm. local la Pir, iar pe păr. *Aurel Drăgan* adm. local la Halmosd.

Iacă un Cardinal anunțat. În afară de cei 5 Monsignori anunțați pentru Cardinalatul din proximal Consistor secret dela 16 Decembrie c., «L'Osservatore Romano» dela 5 Decembrie anunță oficial și un al șasălea candidat, în persoana Monseniorului *Eugen Pacelli*, Nunțiu apostolic din Berlin, care a fost rechemat în acest scop dela postul său. Cum însă numărul pălărilor de cardinal vacante este acum de 13, nu-i exclus ca Sf. Părinte să mai aleagă în ultimul moment și pe vre-o 2—3 Monsignori din Curia papală. Aceasta și pentru a restabili întru câtva proporția dintre Cardinalii italieni față de cei de alt neam.

Locale. Dumineca viitoare, cea înainte de Nașterea Domnului, va predica în catedrală păr. *Dr. Augustin Tatar*, profesor la Academia de teologie.

— Dumineca trecută s'a ținut în sala de gimnastică a liceului de băieți, *adunarea generală a Reuniunii noastre de femei gr.-catolice*, însemnând o nouă piatră de hotar în viața acestei reuniuni, care a încrestat frumoase rezultate în mișcarea culturală și mai ales socială a Blajului. Succesul acesta s'a simțit atât din vorbirea de deschidere a d. Georgina Muntean, cât și din raportul secretarului (d. director Alexandru Lupeanu), dar s'a dovedit mai ales prin celelalte lucrări ale adunării generale, care a pus în fruntea reuniunii un nou comitet (prezidat de dna profesoară Anastasia Pop) și a căutat să

creștinește frumoase, lărgindu-le tot mai mult, în intrumiri puse anume la cale, cunoștințele religioase (liturgică, istorie, agiografie, apologetică, dogmatică) atât de captivante, dacă are cine să le întipărească în inimile dornice de așa ceva în chip fresc.

Tătâni și mamele cad și ei în sfera de îngrijorare a preotului. De câte ori nu și-ar face de cap copiii, dac'ar intra în capul părinților că de ex. Maria Sa Moda nu-i o autoritate în fața căreia trebuie să se incline, între orice împrejurări și creștinii! Multe căsătorii nelegiuite și nefericite nu s'ar încheia și multe căsnicii nu s'ar destrăma, dacă părinții, ar fi călăuziți în hotărârile ce iau, ori în sfaturile ce dau, numai și numai de imperativele categorice ale Scripturii. — Agrul acesta e vast și slujbașii bisericii drept și datorință sfântă au să-l însemneze cu semințele adevărului evanghelic.

Conștiința autorității să fie vie în capul oricărui paterfamilias dimpreună cu conștiința datorinței ce-i incumbă de-ași face căsenii să respecte această autoritate.

...Exempla trahunt, părinte Averchie!

Săraci și bogați deopotrivă; toți sunt ai tăi și tu ești al tuturor. Cu pilda și cu vorba să le luminezi la toți; să te interesezi de toți ca să-i câștigi pe toți. Ba săracilor, desmoșteniților științei, a norocului și a prestigiului, să le dai atenție deosebită. Oamenii de bun simț nu-ți vor lua în nume de rău ascultarea sugestiei profetice: Spiritul Domnului peste mine... bine a vesti săracilor m'a trimis, a tămădui pe cei zdrobiți la inimă, a propovădui robilor slobozire și orbilor vedere, a slobozi pe cei sfărmați

întru ușurare (Is. 61, 1; Lc. 4, 18). Se nimere la căsuța săracului: un botez, o cununie, o îngropăciune, o pomână, o sfeștanie: fă-i și lui slujba tot așa de cu grijă și de cu drag, ca bogăților satului și domniilor statului. Adu-ți aminte de sf. Laurențiu și de cuvântul spus cu atâtea demnitate și greutate slujbașului păgân, ce stăruia despre averile bisericii creștine: *Iată comorile bisericii noastre!* (ceata săracilor și năpastușilor îngeriți de obștia creștină mi-loasă și darnică). Și nu-ți uita de ingerul milosteniei, ce se strecoară prin bordeiele mizeriei din Clichy, în sutană petecită și cu pălărie învechită, ducând săracilor și bolnavilor tot felul de ajutoare: hrană și haine, îngrijindu-i cu mâinile sale, nu odată asternându-le paturile și măturându-le cocioabele — da, da: nu pierde din vedere pilda apostolică-pastorală a sf. Vincentiu de Paul († 1660), uriașul carității creștine franceze! *)

Săraci și oropsiți avem și noi Românii berechet.

Dela Nistru pân' la Tisa; pe sate și la orașe.

Decât numărul săracilor poate că numai al **ignoranților** în materie religioasă e mai mare. Peste ăștia dăm între săraci și între bogați, în clasa „cultă“ și în lumea neștiutorilor de carte. N'ai decât s'arunci o privire discretă asupra bibliotecii unuia și altuia, ca să te convingi de adevărul acestei afirmații. Și ca păstor sufletesc nu se poate să nu tragi îndată și încheierea: *mai multă apostolie și*

mai mult spirit, de jertfă întru întărirea și răspândirea cărții bune!

Vezi bine însă că înainte de ce ai pune fără frică, în mâna cuiva, o carte bună, trebuie să cunoști tu însuși tipăritura aceea după cuprins, căci numai așa vei ști cui ce-i lipsește și ce i-se potrivește. Să vorbim numai de popor. N'avem, cei drept, prea multe lucrări bune, pronunțat creștinești-catolice. Dar tot avem. Și nici acestea nu se trec. De ce? Pentru că afară de autori și librari, puțină lume știe de ele și chiar și puținii aceia nu le fac propagandă. Ne lipsește **colportajul**. Uade preotul pricepe această necesitate pastorală modernă, acolo se vedește numai decât că slova creștină are căutare și — crezământ.

Oile-s firmănde, dar dacă păstorul nu știe locuri de pașune — cine-i de vină?

Și dacă-i așa cu cele ce stau încă pe picioare, ce va fi de cele **bolnave**? Măcar că acestea au lipsă îndoită de sollicitudinea și dragostea lui. Golul ce se face în jurul celor ce sutăr și plâng, sima nu-l poate umplea atât de bine ca părintele sufletesc. Și, vai! de câte ori sângeră inimi și se varsă paraie de lacrimi în singurătate și părăsire de gustu, când preotul prin vre-o **persoană de încredere** (de cari ar fi bine să aibă chiar și mai multe) și-ar fi putut câștiga informații și dacă altfel nu, tot ar fi putut alina și scărița acele suferințe plângând și ei, după sfatul apostolului, cu celce plânga nemângăiat...

Ciungii, ologii, slăbănogii, cei legați de pat și mumbunzi, au și ei lupte de dat, suflete de salvat și s'cuprinși și ei în grijile dragostei

*) Cf. *Em. de Broglie*: St. Vincent de Paul. Paris 1909. («Les Saints»), pag. 31—2.

impună străduințelor din viitor ale reuniunii o directivă tot mai apropiată de țintele sale firești. După partea oficială a urmat obișnuita «serbare familiară», care a ținut încă mult timp împreună pe ceice au participat la această întrunire.

— Tot Dumineca trecută a avut loc în cadrele «Astrei» o conferință a Extensiunii universitare, ținută de d. prof. Victor Stanciu dela Cluj, care a vorbit, cu multă competență, despre «Bogățiile miniere și importanța lor în civilizația omenirii».

— Măine, Duminecă, se aranjează de studenții în teologie, tot în sala de gimnastică a liceului, o serată festivă, pentru comemorarea lui Augustin Bunea, dela moartea căruia se împlinesc 20 ani. — Inceputul la ora 5 după masă. Intrarea liberă.

Distincțiile papale în lumina „Telegrafului” sibitan. Consecvent atitudinii sale dușmănoase față de Concordat, organul oficial al mitropolitului dela Sibiu își bate joc de «armonia dulce» ce s'a realizat între partidele politice — altfel nu tocmai prietene — pe chestia Concordatului cu Sf. Scaun al Romei, respectiv (ca să păstrăm stilul «Telegrafului») pe chestia «legiferării privilegiilor catolicismului din România mare». Dintre partidele politice — spune «T. R.» — unul a tratat Concordatul, al doilea l-a semnat, iar al treilea l-a ratificat. Nu este deci de mirare, dacă decorațiile papale, date, evident, în legătură cu chestia Concordatului a pus alături atâția bărbați politici din toate partidele, ori cum spune Telegraful: «trei președinți de consiliu și patru miniștri de culte», cărora li se trimite preagrațios următoarea învitate: «Înainte de a-i felicita țara, noii decorați ai papei se pot felicita între olaltă...» — Atâta doar, că poate tot n'o să-și scoată chiar ochii din pricina... «Telegrafului»!

Regia autonomă P. T. T. anunță că de ziua de 1 Ianuarie 1930 se retrag din circulație toate timbrele de asistență socială. Ele pot fi schimbate până în 31 Ianuarie 1930.

creștine-pastorale, dragoste largă ca nemărginirea, tare ca moartea, serioasă ca viața și nemincinoasă ca adevărul dumnezeirii.

Minciuna e urită în gura oricui. Păstorul cel bun nu se înjosește la rolul de paiață ticăloasă, pentru care vorba-i o giumbușlucărie, sau cel mult o formalitate de rigoare, un expedient. El e omul cuvântului. Nu-și permite să mințască nici în gumă. Nu îmbată lumea cu apă rece. Nu cochetează nici cu umbra adagiului veninos: Fagădașu bogatului, bucuria prostului. Nu fșgăduiește nimic nechibzuit. Pentru că bunul simț îi grăiește limpede: „Cel ce vine să-ți ceară ceva e mânat, fie de o mare nevoie, fie de-o vie dorință. Dumneata îi fșgăduiești, într'o doară, ca să scapi; iar el își clădește pe vorba dumitale planuri, iluzii, a cărora risipire, în ceasul în care vede că nu te ții de cuvânt, îi poate pricinui adâncă durere” (I. A. Brătescu-Voinești: Ghiorghiță al Anghelino).

Taică părinte: nu minți! Turma are iluzii îndreptățite în ce privește încrederea în cuvântul păstorului sufletesc. Nu nimici aceste iluzii și nu răni de moarte pe cei pe cari cheamă să-i duci la viață. „Explicări” trase de păr maschează prost cinismul banditeșc al celui ce se joacă de-a „fșgădașul”.

Preoți cu crucea 'n frunte, căci oastea e creștină...

Crucea însă nu face casă comună cu minciuna sub nici un aspect al acesteia, oricât de plausibil ar părea el.

Cetiți și răspândiți „UNIREA”

Telefonul „Unirii”

Dr. B. Cluj. Biserica se va sesiza, probabil, și ea în chestia de care ne scrieți. Ar fi desigur dureri să se adeverească lucruri de acestea, dar întrucât totuși s'ar întâmpla, autoritatea bisericească, evident, va trebui să porceadă în cauză imediat și cu toată rigoarea.

P. Turda. Răul imens pe care-l pot aduce bisericii preoții cari s'ar degrada până la crima de-a solicita pe penitenții lor în scaunul mărturisirii a fost înțeles dela început din partea acesteia și astfel se explică măsurile cu totul exceptionale ce există în această materie. Penitentul solicitat este anume dator să denunțe imediat mai marilor pe un astfel de confesar și dacă refuză s'o facă nu poate fi deslegat în mărturisire. Cum vedeți deci, biserica a luat toate măsurile și încă măsuri din cele mai eficace, pentru ca astfel de crime să nu poată rămânea prea mult timp ascunse și nepedepsite. Iar pedepsa ce se aplică unor atari confesari de cari se găesc, de altfel, numai rar și puțini — este și ea din cele mai grele.

P. Dej. Continuând să ne interesăm de chestiunea «concurșului» pentru completarea catedrelor de religie greco-catolică, Vă putem acum anunța, că Ministerul a aprobat ca în cursul acestui an să aibă loc un atare «concurș». El va fi publicat la timp prin «Monitorul Oficial» și prin ziare, încât va putea să ajungă la cunoștința tuturor. E bine deci ca toți, cari au de gând să l facă, să se pregătească și să aducă aceasta, prin respectivele Ordinariate, la cunoștința Ministerului. Acesta, credem adecă, nu va fixa termenul pentru concurs decât după ce va avea un anumit număr de persoane, cari îi solicită acest lucru.

Oficiul parohial. Petroșeni. Confirmăm primirea abonamentului pe 1929. Suma de 180 Lei am transpus-o «U. P.».

C. Ainaș. Am primit abonamentul, iar suma de 125 Lei am predat-o la destinație.

Oficiul parohial. Supurul de jos. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

P. Aind. Chităm primirea sumei de 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

D. Arded. Confirmăm primirea sumei de Lei 300. Achitat până la 31/XII 1929.

C. Codmeniș. Am primit 100 Lei, abonament până la 31/XII 1929.

B. Călinești. Am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

R. Lelești. Confirmăm primirea sumei de 100 Lei.

B. Corneni. Am primit abonamentul pe anul curent.

Consistorul arhidiecezan — Blaj

Nr. 7300—1929.

Concurs la stipendii

Prin aceasta publicăm concurs, până la 20 Decembrie 1929 inclusiv, la următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Alexă Bidian”. Stipendii adecvate: tuturor nepoților din frați și consăngenilor fundatorului până la gradul IV, fără considerare la natura studiilor ce le urmează, fie chiar și la măestrii.

II. Din fundațiunea „Crișan-Boeriu”: un (1) stipendiu de 3000 Lei. Indreptățiti sunt copiii, feciori și fete, din familiile Crișan și Boeriu din Abrud, cari urmează orice școală și meserie.

III. Din fundațiunea „Ioan Daniel Dănuș de Fersig”. Două (2) stipendii de câte 2000 Lei, pentru elevi dela orice școală, preferiți fiind consăngenii fundatorului.

IV. Din fundațiunea „Petru Cav. Ioanette”: un (1) stipendiu de 2000 Lei, destinat pentru elevi de liceu din Munții apuseni ai Ardealului. Descendenții au preferință.

V. Din fundațiunea „Augustin Lăday”. Stipendiile sunt destinate pentru tineri români gr.-cat., cu preferință de aceia, cari voiesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică.

VI. Din fundațiunea „Ioan M. Moldovan”. Două (2) stipendii de câte 5000 Lei și un (1) stipendiu de 4000 Lei, destinate pentru studii academice.

VII. Din fundațiunea „Dionisiu de Șimon”. Un (1) stipendiu de 1000 Lei pentru agromie. Rudeniile au preferință.

VIII. Din fundațiunea „Alex. Șt. Șuluțiu”. 1. Patru (4) stipendii de câte 12.000 Lei, pentru tinerii cari studiază dreptul ori medicina, afară de patrie.

2. Două (2) stipendii de câte 9000 Lei, pentru tinerii, cari studiază tehnica, metalurgica, pedagogia, ori științele reale, afară de patrie.

3. Șase (6) stipendii de câte 6000 Lei pentru tinerii cari studiază dreptul în patrie.

4. Șapte (7) stipendii de câte 3000 Lei pentru elevi de liceu în clasele superioare.

5. Cinci (5) stipendii de câte 1800 Lei pentru elevi la liceu în clasele inferioare.

Consăngenii au preferință.

IX. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margina”. Un (1) stipendiu de 3000 Lei, pentru elevi și eleve gr.-cat. dela liceele din Blaj, născuți în comune din județele Făgăraș, Sibiu, Hunedoara.

X. Din fundațiunea canoniceului „Dr. Victor Szmigelski”, pentru Internatul de fete din Blaj. Opt (8) stipendii de câte 2500 Lei pentru eleve din Internat dela liceul, școala normală și cea comercială superioară de fete.

XI. Din fundațiunea „Simeon Pop Mateiu”. Un (1) stipendiu de 7000 Lei pentru tineri români greco-catolici, cari vor studia dreptul, medicina, literele, politehnica, montanistica și silvanistica.

Consăngenii au preferință.

XII. Din fundațiunea „Dr. Izidor Marcu”. 1. Un (1) stipendiu de 8000 Lei pentru universitate.

2. Un (1) stipendiu de 3000 Lei pentru elevi din liceul superior, școala normală și cea comercială superioară.

3. Două (2) stipendii de câte 1500 Lei pentru elevi din liceul inferior.

Consăngenii au preferință.

Concurenții la toate stipendiile de mai sus au să alătore la cererile lor: Certificat școlar în copie autentică, carte de botez dela preot, atestat de paupertate, atestat medical, certificat de frecventare, și pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul au să alătore atestat dela oficiul parohial, și respectiv tabela genealogică exact dedusă. Sunt datorii mai departe să determine apriat suma și soiul stipendiului pe care îl cer.

Cererile intrate după termen, nu vor fi luate în considerare.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 9 Noemvrie 1929.

Dr. Vasile Suciu
arhiepiscop și mitropolit

Concurs la stipendii

Cu termenul de 20 Decembrie 1929, se publică concurs la stipendii din „Fondul școlii greco-catolice și stipendii din Teiuș”. Mărimea stipendiilor se va statori în raport cu numărul concurenților.

Indreptățiti la aceste stipendii sunt descendenții după tată din celea 26 familii grănițarești — înșirate în statutele Fondului —, cari urmează ca elevi ordinari la vre-o școală medie, civilă, gimnaziu, liceu, reală, comercială, profesională, normală, academie, ori universitate.

Cererile vor fi provăzute cu următoarele documente: 1. Certificat de botez, din care să se vadă că suplicantele este născut legiștit și de religie greco-catolică. 2. Certificat școlar, original, ori copie legalizată, de pe anul școlar 1929/30. 3. Adeverință dela școala ce frecventează în anul școlar 1929/30, arătând, că este student ordinar, fără să fie repetent. 4. Șchița genealogică din care să se vadă descendența din una din celea 26 familii grănițarești.

Cererile intrate după 20 Decembrie c. nu se vor lua în considerare.

Teiuș, din ședința curatoratului Fondului, ținută la 17 Noemvrie 1929.

Petru Gruia
paroh-președinte

Iacob Rațiu I. Iacob
3-3
curator